

Uméetelnost in vera pri Egipčanih.

Trde in stroge postave so dljé časa ovirale naravni razvitek obrtnijstva in uméetelnosti pri Egipčanih, ker vsak Egipčan se je moral pečati z delom, katerega je znal njegov oče. Časoma so se vendar začele razcvitati pri Egipčanih različne uméetelnosti, posebno pa stavba (zidarstvo) in kiparstvo. Grki so jih v tem prekosili samo gledé na lepoto, nikakor pa ne v uméetelnosti. Najimenitnejši spomeniki starih Egipčanov so templji in piramide, obeliski in katakombe v skalah.

Piramide stojé samo v srednjem Egiptu na meji med rodovito, naseljeno zemljo in puščavo. Piramide so velikanski nagrobni spomeniki egiptovskih kraljev in so zidane na štiri ogle. Pri tleh se v sredi povečem nahaja velik prostor, v katerega drži nizek in ozek prédor. V tem prostoru je stal sarkofag t. j. velikanska kamenita truga.

Obeliski so velikanski čveterooglati navzgor vedno tanjši stebri različne visokosti od rudečega granita. Nekateri so bili po 15, 30, — še celó po 48 metrov visoki in iz jednega samega kámena izrezani. Take obeliske so postavljali solnčnemu bogú na čast. Pómneti je pa treba, da ti obeliski niso nikjer stali posámez, nego bili so le v olepšavo palač in templjev. Glavna olepšava taci poslopj pa so bili velikanski stebri v velikem številu in z različnimi barvami popisani.

Templji so bili na poseben način postavljeni. Zid iz opeke je zagrajal velik prostor; pred vhomom so stali velikanski stebri. Na obéh stranéh ste stali stolpom podobni poslopj. Od vhoda se je prišlo ali naravnost v tempelj ali je pa držala cela vrsta sfing*) do enacega drugega ali tretjega vhoda. Skozi ta vhod se je prišlo v tempelj, ki je bil pokrit in z mnogimi

*) Sfinge so velikanske levove podobe s človeško glavó, navadno iz granita izsekane.

stebri olupšan. Denašnja slika vam kaže stebrovje Oziridovega templja v Filah. Ozirid je bil egipčansko božanstvo, ki je pomenjal solnce podzemeljskega svetá, bil je kralj mrtvih, in je značil tudi pomladansko solnce. Ker za pomladanskim solncem pride povodenj, čestili so Ozirida tudi za nilskega bogá.

Razven zvezd so Egipčani čestili tudi različne živali: dojlke, ptiče, ribe, dvoživke, kače i. t. d. Mislili so si namreč, da se bogovi kažejo v tacih pozemeljskih podobah.

V Memfidi so necega črnega bika, ki so ga Apis imenovali, po božje čestili. Apis jim je predstavljal podobo bogá Ozirida, h kateremu so molili in mu darovali, kakor da bi bil bog Ozirid sam. Priložena slika vam kaže Apisovo podobo s solnčno tarčo na glavi. Podobe tacih bogóv so bile navadno iz bronarejene.

Katakombe ali grobovi v skalah so bili vsekani v živo skalo. To so bile posamezne izbe, ali jih je pa bilo po več skupaj celó v nadstropjih jedna nad drugo. Vsekani predori in stopnice so jih vezale med seboj. V izbe in dolbine so postavljali mrtvaške mumije. Stene so bile nakitene s podobami in napisi, ki so opominjali rajnkih ali so pa predstavljali rajsko življenje. I. T.

Iz ruske zgodovine.

(Po Nestoru.)

I. O Kijevsko-Péčerskem samostanu dalje.

Teodosij je bil zbral take črnce (menihe), kateri, kakor svetila, v Rusih síjejo: tí so bili póstniki kreпки; ti na bedénje, tí na klanjánje kolénsko; tí na počénje čez dan in čez dva dní; tí jedóč hléb z vodo, drugi zelí varjéne (kuhane), drugi siróve, — v ljubezni prebivajóč, manjši pokorni staréjšim, ne smejóč pred njimi govoriti, razven s pokornostjo in s poslušanjem velíkim.

Izmej téh hočem oméniti nekoliko mož čudnih. — Evo, prvi je bil svečenk Damijan, tak póstnik in vzdržnik, da nij razven hléba in vode nič jédel do smrti svoje. Tak je bil tudi še drugi brat, po imeni Jeremíja, kateri je pómnél krščénje zemlje ruske. Ta je imel dár od Boga, da je naprej pripovedoval, kar se je godílo poznéje. Če je komu kaj rekel, dobro li ali zlo, navršila se je starčeva beseda. Jednák je bil tretji črnorízec (menih), po imeni Isakij, kateri je še mej svétom živóč, bogat kupec sóč, úže mislil iti v črnorízce, in zató je razdál iménje svoje potrébnim in samostanom ter prišel k velícemu Antoniju v péčero, moléč se mu, da bi ga stvóril v črnorízca. Antonij ga je prijél, narékši ime njemu Isakij, kajti bilo mu je poprej ime Črn. Isakij je vzprijél žítje krepko, oblékši se v trdo vlaseníco,*) in vélel si je kupiti kozla ter odril na méh kozla in méh navlékel na vlaseníco, da se je osušila okolo njega koža siróva. Zaprl se je v péčeri v jednej ulici v célici malej, kder si je rekel zagradiť ustje (vrata) in zasuti s prstjó. Tu je mólil Boga s solzami, a jéd njega je bila proskura (sveta hôstija) jedína,

*) Debela črnoríska obléka od gróbe dlake (cilicium).